

Передплата

на «РУСЛАНА» виносить:

в Австрії:

на цілий рік . . . 12 р. ав.
на пів року . . . 6 р. ав.
на чверть року . . . 3 р. ав.
на місяць . . . 1 р. ав.

За границею:

на цілий рік . . . 20 рублів
або 40 франків
на пів року . . . 10 рублів
або 20 франків
Поодинокі число по 8 кр. ав.

РУСЛАН

»Вирвеш ми очи і душу ми вирвеш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш, бо руске ми серце і віра руска.« — З Русланових псалмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дня крім неділь і руских свят о год. 6-й пополудни.

Редакция, адміністрація і експедиція «Руслана» під ч. 9 ул. Коперника (Ліндого ч. 9.) Експедиція місцева в Агенції Соколовского в пасажі Гавсмана.

Рукописи звертає ся лише на попереднє застереженє. — Реклямації неопечатані вільні від порта. — Оголошеня звичайні приймають ся по ціні 10 кр. від стрічки, а в «Надісланім» 20 кр. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 15 кр. від стрічки.

На Різдво.

Слава во вишних Богу, на землі мир, в челоуіцїх благоволеніє! Тисяч девятьсот літ лунає сей ангельский імн між людьми, пригадуючи нам воплощенє Сина Божого з божественною Ёго наукою, щоби настав мир на землі, щоб людям було добре. А мира того і добра — так мало! Історія людского роду свідчить, що імн сей в душу людскости ще не вповні вселив ся. Мимо християнської етики людскість вертає ще заедно до свого первісного, природного стану і поводить ся яко homo-animal.

Правда боре ся з ложею, чесноти з неправостями, духове свѣтло з темнотою, благородність з брутальностию, дух з немощним тілом, Царство Боже з царством зла. Між пшеницею виростає кукіль...

Не далеко сягати нам в сїй хвили думками. Гляньмо на самих себе, на руску родину, руский нарід, руский край. Спитаймо себе, чи і о скілько ангельска благовість обняла нас, нашу семью, наші оселі, наш широкий, Богом обильно вивінований руский край? Чи були ми апостолами мира і благоволеня в своїй власній хаті, супроти наших братів, звязаних тісно з нами вірою, племінностию, мовою, звичаєм? »Широка і богата наша земля та ладу в ній мало« — сказали наші пращури перед тисяч роками, а по тисячу літах могли би мабуть сьміло повторити сї слова, записані літописцем. Нема в нас ладу, бо — нема в нас благоволеня, нема мира.

Розвернувши картини тисячлітної нашої історії, ледви чи найшли би ми там більше свѣтлих, ніж темних картин. Провидіне поставило нас на кранцях европейської християнської культури і ми довершили з героїством сю тяжку задачу, зберігши сесю культуру перед азійским варварством і фанатичним ісламом, ми понесли

свѣтло Христової науки на далеку, холодну північ, просвѣтили єї, двинули. Се ясна сторона наших подвигов. А в своїй хаті? В своїй хаті жили ми крамолами і ще раз крамолами і крамолами ми — упали. І утомив ся велит руский борбою сам в собі і підляг посторонній силі і лежить він немощний, хоч розвернув ся від Карпат по широкий Дон. І не двигне ся нарід руский і не заживе волі і добра, поки не перейме ся благоволенєм і не сооружить тривкого мира в самім собі та в своїй просторій хаті на сих основах, на яких двинув ся весь християнський свѣт.

Ми віримо в лучшу будучність руского народа. Национальна свѣдомість росте, а з нею і охота до щирого труду над собою, над меньшим братом, над руским народом. Підвалини до відродженя положені. Будова »своєї хати« з »своею правдою і волею« вершиться ся. Тяжкі пригоди бувальщини загартували руске серце, наложили єго крицею любови всего, що рідне, що свое. Ще зає давна зневіра, душа бодріє успіхами, молоді сили підрастають, горнуть ся до патриотичного труду, до жертв ума і рук в користь великої рускої родини, щоб увести єї в круг культурних народів і придбати їй тамже повне право горожаньства. Нарід руский живе і гряде сьміло в перед. Тільки... Тільки не забуваймо, що благоволеніє витворить мир, мир — добро... а з добром постане і наш велит до нового життя...

Допись з України.

Оттакий хліб.

З Казанської губернії у Петербурзі одержано те, чим по всяк час годують ся там тамошні мешканці. Я сказав »те«, бо-ж хто його і знає, як його інакше і назвати. На погляд воно скидаєть ся на грудку висушеного багно-

вища. Кажуть, що те воно є такий там — та-мошній хліб. Спеціалісти покоштували його, пожувавши його трошечки, піддали вони всебічному аналізу, навіть попробували пригідність його задля тлунку людого і звичайно не на власних тлунках вони тее, а з підмогою химії, з рипсиною вони його злучили, та нарешті і впевнили ся, що це-ж зовсім не хліб, а щось неможливе, що воно щось таке, якого ані одна скотиняка не вживати ме, голодна собака, та й та не вряд чи їсти ме, а люди, бач, їдять, та це і життя своє піддержують тільки тим одвим.

Еге, впевнили ся оттак вчені в тому, зробили своє діло, та на тому все і окошило ся, з тим і заспокоїли ся всі.

Та й ну, щож, мовляв, коли Господь тим людям дав такі тлунки залізні, що вони можуть їсти таку гидоту, та і не вмирати з неї, ну, й Господь з ними, ну, й нехай собі вони їдять на здоровячко.

Поклали наші пани, та й побрали ся з легким сердцем до своїх рябчиків, фазанів, устриць то що, запиваючи шампанським.

Визначають ся, що не тільки одна Казанська губернія навіть при дороді оттак знаменито годують ся (бо-ж цього року там дорід), але і инчих таких ще є чимало. Цілі великі міліони людей живуть, які ніколи з чистого жита хліба не їдять навіть у свѣято.

Сортів свѣятого хліба у нас у Росії істнує богацько.

От хоч би наприклад взяти Білорущину, то й там хіба найбогатійшій їсть чистий житний хліб, тісто якого коли буває присолене троха, то хліб з такого вже зветь ся »періг«. В загалі-ж мішають жито з ячменем, з вівсом, то це ще і нічого, а то з землею навмисне, з половою навмисне, з листями різних дерев, також і з корою їх, з мохом лісовим, з бараболею, з струганивою з гнилої колоди і нарешті їдять навіть і чистий хліб, але тільки не з хліба, а з рослини болотного каштану.

І такий хліб їдять, ще раз кажу, не в недорік, але і в урожай.

Із поезій Зенона Евгеновича.

I.

Весна.

Весна чародійну
піднесла заслону,
ту білу заслону з снігу
і дунула духом,
легеньким і теплим,
збудила природу зі сну.

Покрили ся цвѣтом
чудовим левади
і зелень залила поля
і в темнім пралісі
збудилось весело
усьо до нового жита.

Заводить сопілка
і пташка щебече,
поважно ялиця шумить,
а лісом потік там
деє поміж травою
тихенько, журливо журчить.

13. X. 1899.

II.

Осінь.

Вже осінь вступила
в пороги природи,
сумна і холодна вона;
сіравим килимом

покрила звід неба
і сумом природу сповня'.
І філями мраки
залила всю землю,
і сонця не видно зза хмар,
обнало всю листє,
повяли всі цвѣти,
увянув весняний весь чар.

Лиш вітер там свище
по голих галузях,
то крутить листком по землі,
то краче ворона,
скрегоче сорока
тим зруком немилым, сумним.

А холод в природі
вдираєсь і в серце —
І осінь поважно ввійшла,
вступила у душу
та зимна, холодна,
та осінь мрачна і сумна...

16. X. 1899.

III.

(Присвята К. Г.).

Чарівний мій сне,
я люблю тебе,
а люблю ті сонні мрії,
що бідну душу
колишуть до сну
і клеять легонько віі.

Мені так здаєсь,
що серце ще бєсь,
що блиснула доля моя,
у грудях знов
філює кров —
я буджусь — встаю до жита.
Бо мріє ще там
чудовий той стан,
чарівний, гнучкий, дівочий,
блищать ще міні
як в небі зірки,
ті тихі, голубі очи.

21/X 99.

IV.

О, чорна розпуко!
Не рви міні серця,
Лиши хоч краплину надії,
Лиши хоч ті думи,
Чудові, рожеві,
Лиши міні сонні мрії...

14/X 99.

V.

Де щастє?

Понад гори, понад філі
Сонний вітер тихо віє
і серденько вяне, мліє...
»Де є щастє, де мій вітре?«
»Щастє ось там у могилі...«

Їдять і мовчать, не жалують ся нікому на те, звикли вже вони до того і звичайним воно їм здаєть ся таким, що інакшого, кращого їм то нічого і не снить ся навіть.

Та й у нас на Україні звичайна річ мішати у жито кукіль, мелють зерно невіяним, печуть хліб з муки несіяної, щоб тільки більше було, щоб тільки на довше його постачило. Але рідко коли у нас і такого його постача і звичайно з віми більшість людскости вже голодує, вже заневолюєть ся до глитаїв, забарговуючи їм свою всю міч, себе, жінок, дітий навіть своїх.

Ото-ж пригадати тільки треба де кому собі Російських Поволжан, Архангельців, Білорусів, нарешті і Українців, а в загалі звернути увагу і на всіх російських селянських мешканців, довідати ся певно, як то їм жити, годувати ся, чим доводить ся, он, як казав, як кому, то пишею мабуть ще піщерної людини, хлібом з болотного каштану, або з трухнявої колоди, то хоч не хоч, а певно доведеть ся сказати, що там тільки гарно, де нас немає... Ege!

Той-же самий.

З політичного поля.

Новорочні статі віденьських дневників не були весело настроєні по причині невідрадної внутрішньої ситуації.

Fremdenblatt умістив статю пера б. міністра справедливости, Фрида Шенборна, в котрій сказано: Національна борба була заєдно нещастєм. Она даєть ся ще оправдати між народами, що різнять ся від себе мовою, вірою, звичаями та історичними усівями. Лорд англійський і більший земельний властелин, до того протестант ненавидить католицкого хлопа Ірійця, а сей свого гнобителя. Поляки і Москалі живють в вічнім ворогованю. Але як можуть Чехи і чеські Німці ненавидіти себе, ісповідуючи одну віру, живючи під одним монархом, під одною конституцією і заробляючи побіч себе на насущний хліб? Чи різна мова не може їх побуджати до такої ненависти? Мабуть причина ненависти лежить в тім, що Німці уважають себе панами здобутої і сколонізованої Чехії своєю вітчиною. Они хотять панувати і т. д. — До слів гр. Шенборна додамо, що хоч Чехи живють під одною конституцією, то мимо того Чехи а з ними і багато других австрійських народів не суть учасниками конституційних свобод. Nic Rhodos!

N. fr. Presse була на новий рік дуже сентиментальною і заплакала над тим, що через національну боротьбу в Австрії настала застою на економічнім полі. Жидівський орган не робить видко гешефтів, хоч сам від часу до часу дуже пильно кладе сьвіжі дрова під горячий огонь.

Pester Lloyd в дописи з Праги дорікає Німцям за те, що они не хотять миритись на праскім ґрунті (провінціональнім), а лише в парламенті віденьскім. Якаж суперечність! А хтож дав почин до миреня на Мораві, в Берні? Саміж Німці, Хлюмецькіі.

Пос. Праде (национал) заявляє в Reichen-

berger Ztg., що він і его товариші не розположені тепер до переговорів з Чехами, а то тим менше, бо після его пересьвідченя Чехи намагають ся Німців вигубити до накорінка, ті Чехи, що суть так мініатюрним(!) народом супроти великого німецького. Але і Праде нарікає на економічну застою і бойкот.

Про ситуацію пише Reichswehr з 3. січня: Кабінет д-ра Кербера має дві альтернативи перед собою, або управляти без парламенту, або звести компроміс між правицею а лівцею. При теперішнім угрупованю парламенту годі думати про правильне функціоноване парламентарної машини. З одної сторони грозить німецька обструкція, з другої опозиція правиці яко парламентарної більшости. Який же вихід, наколи не мало би прийти до компромісу? Але до сего треба великої політичної зручности. Др. Кербер мусить притім привернути повагу правительства, законодатного тіла і корони, котру без всякої потреби послідними часами втягано в акцію, за котру відповідає лише правительство.

Провідник Молодочехів, др. Енгель, каже в »Nas-ach od Vianika«: Ческа обструкція і обставина, що гр. Клярі зрік ся управляти §. 14-им, були причиною паденя его кабінету. Ми могли обчислити день, в котрім гр. Клярі буде мусів уступити. Але крім сего вкоротили гр. Клярю життя саміж Німці. В табор німецький можна було зайти, але зайшовши там, годі було вже живим вернути. Гр. Клярі найшов собі в німецькім таборі дуже нецирих дорадників, таких, що а ргіогі звязали ему руки для всякої акції. Гр. Клярі хотів дати Чехам урядовий язик в чеських областях, але на се не одержав позволеня від німецької лівці. Крім того гр. Клярі упав жертвою фальшивих комбінацій бар. Хлюмецького, котрий по знесеню язикових розпоряджень був певний того, що правица розібе ся та що розбитки згрупують ся відтак довкола лівці. Хто обійме спадщину по Вітеку? — не звісно. Але тут не буде розходити ся о людей, а більше о діла. Будучий кабінет мусить взяти ся за реставрацію Австрії на підставах рівноправности, инакше годі вірити в поправу теперішнього положеня.

Новинки.

— Читателям »Руслана« складаємо нині при Рождестві Христовім щирі желаня!

— Знесенє дневникарского стемпля. З днем 1. січня дневникарський стемпель знесений. Устає страшний тягар для кожної редакції. Наша редакция знижає тому від дня 1. (13) січня передплату на 10 злр. річно, 5 злр. піврічно, 2 злр. 50 кр. квартално, 85 кр. місячно. Є се ціна дуже низька. За десять злр. річно можна мати щоденно руску газету. Обєму і форми нашого видавництва не змінємо. Наших П. Т. Передплатників просимо о вирівнанє рахунків, бо на кредит газети давати не будемо. Рівнож просимо наших П. Т. Передплатників о приєднуванє нам нових абонентів. Ми виступали все в обороні нашої Церкви і нашого народа і з сего становища не зійдемо. Се наша програма! Тому заслугуємо на поперте.

— Нині отпущаєши раба Твоего Владико! — сї слова вирік сьвятійший Отець по скінченім торжестві відчиненя сьвятих воріт в церкви св. Петра при відкритю ювілейного року. Замітне також, що пана уділив благословеня urbi et orbi, яка то формула була залишена від 1870 р. по причині занятя Риму через короля Віктора Емануїла.

— Руска бурса в Санчи. Виділ товариства »Руска бурса в Санчи« одержав з ц. к. намістництва призволенє на збиранє складок або продажу так званих цеголок на будову хати і церковці. Цеголка коштує 6 сотиків, акція ціла 10 корон. Хто би хотів зайати ся продажею цеголок, зволить віднести ся до виділу товариства в Новім Санчи. З розпродажи надіє ся виділ зібрати 2400 корон на згадану будову.

— Руска бурса ремісничя у Львові пригадуєть ся при Різді Христовім рускій публиці і запрошує в члени товариства, що виховує і опікує ся рускою ремісничою молодежею. Членська вкладка виносить на рік 4 корони, а вписове 1 корону. Товариство посилає в сїм році чотирох учеників до промислової школи, двох до робітнів, а двох до майстрів.

— Союз крамарський в Борщеві устроює 10. н. ст. січня крамарске віче в місцевій читальни. О годині 11. відбуде ся богослуженє, а о 12^{1/2} віче.

— Лучше пізно, як ніколи. »Дїло« зрозуміло вже, з ким через три повні роки консолидовало ся. В виданю з 4. січня ударє оно на відозву »Русскої Ради« за те, що она веде галицьку Русь в рамена Москви, голосячи принцип національної, плеємної та культурної єдности Руси з Москвою. Притім провірює »Дїло«, що кацапи і кацапенята не були льояльні єсироти »Просьвіти« і єї читалень, підриваючи се товариство, та що члени-кацапи спільного виборчого комітету при послідних двох соймових виборах (в Ліську і Раві) не явили ся навіть на засіданю комітету. Вкінці оправдує »Дїло« нову програму, а іменно тих радикалів, що приступили до сеї програми, кажучи, що они далекі від ворогованя проти віри, рускої церкви та духовенства. »Дїло« вірить, що з соціального демократа може стати з часом найправдоподобнійший націоналіст, хоч би він і его діти на разі були безвіроісповідні.

— Стан здоровя п. Валерії Абрамовичевої, нещасної матери, що рівнож була затроєна газом, поліпшив ся значно, так що нині вже нема найменшої небезпечности яких небудь комплікацій. Про смерть дочки не знає нещаслива нічого. Коло хорої перебуває муж, що прибув доперва по похороні дочки. Обурюючим є факт, що навіть в виду трагічної смерті бл. п. Марії якийсь підлий злодій хотів обікрасти п. Абрамовича. До послідного зголосив ся післанець і доручив ему лист, в котрім др. Прус, що лічить хору жеру, просить о вирівнанє рахунку на 120 зр., мотивуючи своє жаданє тим, що гроший потребує з огляду на наглий відїзд до Коломиї. Лист і післанець видались п. Абрамовичеві підозрілими, тому запитав він д-ра Пруса о автентичність листу. Підозрінє оказало ся справедливым — а псевдопісланець тимчасом утік. Заряд Французского готелю викидає вже з комнат газові печі, а заступає їх кафлевими.

— Рабунок у Львові. Вчєра о год. 1/2 9 вечєром йшов улицею Шпитальною селянин, Долинний. Перед кількома днями прибув він до Львова за зарібком, найшов его і заощадав собі 5 корон. Йшов він з гадкою, що сли ему щастє послужить, то занесе родині кілька зр. на заспокоєнє голоду і холоду. Нараз з заулка вискочив якийсь

Блисли зорі, місяць сяє,
На голубім небозводі,
Блисло сьвітло в загороді...
»Де є щастє, де в'но, зорі?«
»Щастє в гробі спочиває.«

Рано сонце засіяло,
Пють росоньку всі билини,
Мчить молитва з уст дитини...
»Ах де щастє, чудне сонце?«
»Щастє згасло, щастє звяло...«
1899.

VI.

Нічна думка.

Там любо і мило!
В чудовий віночок
там дерева гилі сплітали,
на гиллях, на вітях
у зелени листях
там птички чарівно співали.
І цьвітка розцвилась,
красненька-чарівна
раненько вмивалась росєю
і запах чудовий
розлила довкола
і око манила красою.
І сонце що раня
вitalo ту цьвітку

і річка тихенько журчала
і мушки брєніли,
а пісня тужлива
пташини, до сну укладала.
А в сні там над нею
плив місяць по небі
і тихо зірничі сяїли
і дерева тихо
неначе з просоня
гуділи, шуміли, шептали.
Дні скоро за днями
минали, летіли
і било ся серце тужливо,
за щастєм зітхало
і тихо ридало
і долі у Бога молило.
Як легіт легенький
з далека прилинув,
то цьвітка головку склоняла
і серце живіше
забилось у груди
і цьвітка тихенько шептала.
»Чому так... так пізно
до мене приходиш?
А я так тебе вижидала...
Скажи міні, милий,
Чи гарно у сьвітлі? Я ждала...
Ідеш вже? Не хочеш?
А я так бажала
зболілу душу створити
і вилити горе

і з другим заплакать
і серце оттак звеселити,
Так гарно на сьвітлі!
Хотіла-б любити
цілою душею любити...
любити на віки
любовю сьвятою,
в любови вмирати і жити...«
А легіт глумливо
над нею сьміяв ся
і біг на левади дрімучі
і морщив філії
сріблитої річки
і грав ся високо на кручі.
То линув далеко
до синього неба,
де зіронька тихо мигоче
і з місяцем грав ся,
аж поки не згинув
в обіймах чудової ночі.
А цьвітка зітхнула:
»О сьвітє чудовий,
холодною гарний красою,
ти статуя зима
з сніжного мармору
покрита у ранці росєю...
1899.

чоловік, кинув ся на Долинного, ударив его острым зварядом, повалив на землю і почав шукати по кишенях за грішми. Долинний кликнув о поміч і за малу хвилику найшов єї в постати поліціянта. Напастника увязнено. Називав ся він Петро Дрозд. На поліційній інспекції твердив він з початку, що хотів лише відобрати гроші, які єму Долинний украв перед кількома днями. Вкінці признав ся, що Долинного видить по раз перший, та що допустив ся рабунку лише тому, бо надіяв ся при нім найти гроші.

— **В млині на Вульці** стало ся у сих днях нещасте. Мельницький хлопець Яків Маслів хотів намастити зуби колеса, що було в руху, але зробив се так нещасливо, що рука дістала ся між зуби, а заки спинено колесо він стратив уже всі пальці лівої руки.

— **В Яблоніці** коло Ясла убив 1. с. м. злісний Михайло Вархол свого тестя. Зробив се на стриху, відки скинув его тіло, аби затерти сліди убійства. Однак теця впала на слід убійника, що грозив їй також смертю та повідомила зараз про се жандармерію.

— **Про смерть Рудовського** в віденським звиринці наспіли ближші вісті. Рудовський числив 40 літ і був женатий. На старий рік згадав своєї жінці, що завтра має вичистити клітку, в котрій містило ся шість львів. Процедура чистення клітки відбувала ся завжди в той спосіб, що львів заганяно до сусідної клітки, відгородженої залізною решіткою. Рудовський не зробив сего з зарозумілості і ввійшов до клітки, де сиділи три молоді львята. Старі находились в сусідній клітці. В хвили, коли Рудовський ввійшов до молодих львят, вискочила з сусідної клітки левиця Сара, що від довшого часу вже була дуже неслухняна навіть проти п-ни Фальк, що освоювала ті звірята, і повалила Рудовського на землю. На крик збіглась проца прислуга, але вже і прочі льви кинулись на Рудовського і прикрили его своїми тілами. Два слуги, Губер і Цвінгер, пустили на львів сикавку з водою. Се не помогло. Аж коли запалено солому і кинено єї до клітки, льви відступили, полишивши мертвого Рудовського. Сара роздерла єму лице в страшний спосіб і відкусила ніс та ухо. Рудовський погіб імовірно на вервовий удар (шок). Властитель звиринця, др. Гольдман, винагородив жінці втрату чоловіка в сей спосіб, що прийняв єї стало до служби. Рудовський переплатив свою відвагу житєм.

— **Самоубийство конаючого.** Серед незвичайних обставин відобрав собі життя нещасливий desperat, що від місяця перебував на ліченю в віденським, загальнім шпиталі. Був ним сучітник, котрому лікар велів прийняти в останнє св. Тайни. Заки святилики успів помазати его елеем, нещасливий неспостережено завдав собі сцизориюком два удари в серце.

— **Пропала дівчина.** В Кракові щезла без сліду в п'ятницю перед Новим роком 12-літна дівчинка, білявка, в бархановій гранатовій суконці, з бурю хустиною на голові, Емілія Мариняк. Доси поліція не вислідила єї.

— **Щасливий жидок.** Жидок Зайденфрав, що обікрав і ограбив щадницю в Величці, найшов ся в Лондоні і опинив ся в руках тамошної поліції. Однак англійські власти пустили его небавом на волю, заявивши, що не мають достаточних причин взынати доще галицького горожанина. Випущений на волю Зайденфрав взяв ноги са пояс і шкурнув до — Америки.

— **«Високоповажаний Пан Кльоп-Кльоп».** Коре-спонденційну карту з згаданою адресою дістала в сих днях почта. Була се справді трудна задача віднайти адресата, але листоноші показали ся дуже дотепними і відгадали для кого призначена ся картка. Доручено єї знаменитому представителеви хінчика з «Гейши» д. Лелевичови. Картка була справді призначена для него.

— **Кіт загриз дитину.** В Цівкові, цшанівського повіта спала селянка, Катерина Мровка з дитиною на печі. В часі сну матери кіт удусив дитину і вигриз їй майже ціле лице.

— **В справі диетарів.** Краківська міска Рада обговорюючи справу уділення запомоги диетарам, ухвалила на внесок радників Доманського і Пропера 2000 зр. запомоги, яку то суму має президент в порозумію з II і III секцією роздати поміж диетарів як дорожняний додаток на свята. Але секції не зібрали ся і президент кавав виплатити диетарам перед святами платню за грудень. Тимчасом секції можуть зібрати ся аж при кінці сего місяця, а сі нуждарі мусять жити без сотіка з жінками та дітьми.

— **Трус землі в Ахалькалаг** на Кавказі обняв 13 сіл, з котрих 6 знищив цілковито. Доси витягнуто вїд звалищ до 800 трупів. З полудня 4. січня почуто опять підземний гук.

— **Коляда.** Слово виводять етимології від староіндійського Коля або Кор, імени сонця. Коляда була би проте святам сонця, що 23. грудня завертає назад до нас від зворотника Козорога, підіймає ся чимраз више на овиді, зачим і дні ростуть, а ночі маліють. Поганський світ був по найбільшій часті світлопоклонний.

Сонце було божеством, що наділяло землю світлом та теплом і прозябало всяку ростиність. Задля сего уважано сонце добрим божеством в противоположности до тьми, що уважалась злим божеством. Від сего пішов і дуалізм, віра в доброго, світлого, білого Бога, Даждбога і віра в лихого Чорнобога, що умертвляв природу і всякий рост, а людям подавав навіть смерть. У Перзів звались ті два боги Ормузд (Білбог) і Аріман (Чорнобог), або Діва і Агіра. Від сих двох послідних імен виводить дехто руске слово: диво і прокляті агі на тебе! — най тебе возме чорний бог або пізнійший чорт. Білий і чорний бог (або світло і темнота, жите і смерть) жили з собою в распрі та поборювали себе взаїмно так, як поборює день ніч, а ніч день. 23. грудень був дниною, в котрій Білбог або Коля став перемагати Чорнобога. В сім дні родив ся Коля, а свята різдва опроваджувано в всяким торжеством. Сліди сего торжества задержались в нас по нині і сполучились з Рождеством Христа. На горбах палено огні так само, як нині по різдвяних святах палять ще дїдуха, с. в. солому, якою вистелюєсь хата на коляду. По хатах відбувались пири, а на тих пирах споживано кол-ачі і кол-иво. За пиром желано собі як і нині за святаю вечерою. За пиром ворожено долю на грядучий рік врожай, женихів, як і нині, кидаючи коливо або кутю до стелі. За пиром і сьлівано в честь Коля — коляди. Мерцям, яких гребано в старину таки по кутах хати, ставляно мов грецким пенатам жертви з збіжа, снопи, що і нині кладуть ся по кутах. Мерцям давано участь і в пірі, полишаючи для них через ніч на столі всяку страву і ложки. Свята коляди було так великим святам, що і домашній товар брав в нім участь. З «козою» ходять парубки по нині по селі, а рогатий товар говорив навіть в свята Коля. На коляду, вірувано, виходили навіть мерці з своїх могил і гостили між людьми через весну аж до проводів по теперішних великодних святах.

— **Гергарт Гауптман** написав новий сценічний твір п. з. «Schluck und Jan», який назвав шуткою в 6 сценах. Перша вистава сего твору автора «Візника Геншля» відбудеть ся при кінці січня на сцені «німецького театру» в Берліні.

— **«Полярний молох».** Підбігунові краї, то велика могила, в якій сплять сотки найгарнійших людей. І яка страшна мусить бути смерть в сій пустині, серед заметільниці, в обіймах голоду та зимна, в страшних муках зневіри та туги! Першою полярною жертвою був Португалець Корт Реаль, що в 500 році поїхав до північного бігуна і не вернув ся вже більше. 50 літ пізніше згинув там Англичанин Гуг Вільонглі wraz із 65 товаришами, а в р. 1580 корабель виправи Якмана пропав на Карийським морі. Голяндець Баренг, що відкрив Шпіцберг, найшов в 1597. р. смерть на Новій Землі. Один з учасників сєї виправи лишив дневник, переховуваний до нинішньої днини в музею Баренца в Газі. «Сонце — каже він — стрепенуло ся на вид сєї нужди, яку мусіли терпіти бідні люди, та заховалось, а небо поволікло ся чорною заслоною. Аби додати відваги своїм товаришам у розпучній муці, пригравав їм Баренц на флеті». Жертвою бігуна був також Англичанин Тробісчер. Відкрив він племя Ескимосів, але в третій подорожі згинув wraz із своїми товаришами. Всі пропали без вісти. Страшна була також смерть Гудзона, від котрого імени названо північно-американський залив Власні его люди збунтовали ся проти нему, та лишили его на пустій землі голодній смерті. А Берінг? Згинув на берегах Камчатки і страшна була его смерть. Хорого на шкорбут винесли матрози на землю та положили у пісковий ямі, а самі пішли полювати. Коли вернули ся, найшли его трупа у піску. Пісок при-сипував его раз-у-раз більше, а він не мав сили піднести ся і згинув так живцем засипаний. Годі вчислити тут всі жертви північного Молоха — згадаємо тут ще лише іро Франкліна. Сто двацять людей пропало в ледах краю Вільгельма, а з оповідань Ескимосів слідує, що деякі з тих людей бороли ся по 8 років в пустинях леду з морозом, голодом та медведями. Двацять три роки шукано Франкліна і его людей, аж нарешті найдено — трупи. Згадуючи сї страшні події, годі оперти ся сумним здогадам, що і Андре збільшив се страшне число жертв. Приготовляють ся дві нові виправи в цілі розв'язаня загадки — а кілько то они можуть потягнути нових жертв за собою!

— **Фабричний поспіх.** Один з льондонських промисловців заложив ся о 5.000 фунтів штерлінгів, що явить ся на обіді о годині сьмій вечером у фраку зробленим з овечої вовни, стриженої того самого дня о сьмій годині рано і виграв заклад. В назначенім дни і годині при сьвідках обстрижено пять овець і вовну з них відвезено до фабрики в Ньюбері. Там вимито вовну, висушено, покрашено і відтак взяли ся ткачі до роботи і скінчили тканє сукна о 3 годині 30 минут по полудни. Сукно пішло опісля до прикраювача і 6 кравців, а ті на чверть години перед семою скінчили фрак. Точно о 7-ій годині увійшов до ідальні у фраку, котрого вов-

ну ще перед дванацяти годинами носили на собі вівці.

— **Про хінські часописі** має звичайно європейський читач дуже слабе понятє. Нема там властиво часописі в нашім значіно сего слова. Дневники не заміщують ніколи вістий про події та випадки сучасної хвилі. Їхній зміст вповнюють по більшій часті казки, поезії та анекдоти. Про скорі інформації хінський читач не дбає цілком, бо виходить з тої засади, що коли має дізнати ся про щось, то все буде іще час на те. Тому не можна дивувати ся, що нині є там ще вістки про хінсько-японську війну, а читачі отвиряють широко очі та читають се з таким інтересом, бо ніколи еще про сию війну не чули. Часописі не виходять точно. Редактор видає число та накладає на него ціну, яку лише хоче. Звичайно він сам продає числа своєї часописі по торгах та публичних дорогах, а бере за них все, що попаде під руки: риби, хлїб, риж, стару одїж. Ся остання має звичайно дуже велику вартість, бо хінський редактор гандлює рівночасно старою одїжою.

— **Дрібні вісті.** В Празі занедужав тяжко проф. Ранда. — В Наході щезла без сліду 21. грудня 19-літна служниця Червінка, що служила у жидівського купця Кона. Поліція глядить за нею, боячись, щоби не розійшлись поголоски про нове ритуальне убійство. Здає ся, що нещаслива любов була тут в грі. — В Бішвайлер прийшло до залізничного карамболя, причім розбив ся резервоар з спиритусом. В огні згоріли три почтові урядники. — Стация метеорологічна заповідає на грядучі дні слоту і мраки.

— **Для дітий Марії Мулик** прислав на руки нашої редакції по раз другий Впр. о. Ів. Попель з Довгополя 10 корон з допискою: «Прошу ласкаво передати тих 10 кор. бідній Марії Мулик, щоби хоть на Різдва не голодувала з дітьми». Гроші доручено сейчас.

— **Переписка редакції і адміністрації.** Впр. о. М. Герас. в Біл. п. Кон. Дякуємо. За 1899 р. все уплачено.

Телеграми.

Відень, 5. січня. Після вістий (з Праги) др. Кербер мав би вже 9. січня обняти керму управлєня. Члени нового урядничого кабінету назначєні. До кабінету мав би увійти і міністер для Чехії, без теки, яким би став др. Резек, секційний шеф в міністерстві просьвіти. Кербер скликав би небавом державну раду і пробував би примирити Чехів з Німцями. На случай обструкції розв'язано би парламент. Наколи би і новий парламент показав ся неспосібним до позитивної праці, тоді прийшло би по систованя конституції. З соймів полишили ся би лише краєві виділи для веденя адміністрації. Систованє конституції тривало би аж до часу, коли би австрійські народи усноючили ся. (О скілько в тім правди — покаже будучність).

Пешт, 5. січня. В військовій комісії угорської делегації заявив Кріггамер у відповідь пос. Угронови (чи буде підвисшений контінгент рекрутів? чи буде утворений новий корпус і чи на случай війни армія посідає достаточне число офіцерів?), що підвисшенє контінгенту рекрутів зависить від законодатних тіл, що міністерство війни має як і другі міністерства деякі бажаня до бюджету та що число офіцерів достаточне. Другий рік служби охотників не може бути знесений.

Париж, 5. січня. Трибунал стану засудив за злочин заговору проти републики Іваріна на 10 літ кріпости, Бюфета і Деруледа на 10 літ ссилки.

Лондон, 5. січня. Бюро Райтера доносить під днем 2. січня, що на західнім боєвици в околици Колесбергу англійські війська під проводом Гатакра стрітились з Боерами (коло Бушмен і Спрінг Фієльд) і віднесли деякі користи. Але з Капштаду вістять, що Боери побідили рішучо армію Гатакра і Френча в околици Колесбергу. Боери відперли праве крило Гатакра, а в тім самім часі знищили капляндські повстанці залізничний шлях на полудни. З Дугляє винерто Англичан. Англичани опустили також занятий недавно Дортрехт. На біржі кружила вість, що Кімберлі скаптулювало. Се певне, що там панує скорбут і тиф.

До милосердних сердець! Марія Мулик жінка приватного офіціяліста, що від двох літ не має місця, мати пяти нелітних дітий, в крайній нужді відзиває ся до добрих людей з просьбою о запомогу. Адреса єї: ул. Личаківска ч. 61. Наша редакція приймає радо всякі, хотьби найменші датки, тим більше, що тепер зима, а дітий нема чим нагодувати, ані одіти.

Розклад поїздів залізничних обов'язуючий від 1-го мая 1899.

(Приїзд і від'їзд поданий після часу середно-європейського).

**Всілякі
КУПОНИ**

вильосовані

цінні папері

виплачує без потручення
провізії або коштів

Контора виміни

ц. к. упр. гал. акц.

**БАНКУ
Гіпотечного**

Поїзд		до Львова		Поїзд		зі Львова	
посп.	особ.			посп.	особ.		
приходить о годині				відходить о годині			
	6:10	з Чернівців (Іцкан, Галацу), Станиславова			6:20	до Лавочного (Мункача, Пешту) Борислава	
	6:50	з Брухович, від 7. мая до 10. вер. включно		1:55	6:15	до Підволочиск (Київа) Бродів дв. головний	
	7:10	з Зимної-води		2:08	6:30	» » » дв. Підзамче	
	7:40	з Янова		2:45	6:30	до Іцкан (Галацу, Ясс, Букарешту) Сучави	
	7:55	з Лавочного (Пешту) Калуша, Стрия		8:30	8:45	до Кракова (Відня, Варшави), Стружа	
	7:44	з Тернополя, Бродів на дв. Підзамче			9:10	до Скольного, до Лавочного (1. лип. до 12. вер.)	
	8:05	» » » на дв. головний			9:25	до Янова	
	8:15	з Сокала, Рави рускої			9:35	до Підволочиск, Бродів, Гусятина дв. Підз.	
1:30	9:00	з Кракова, Відня, Варшави, Пешту ч. Пер.			9:53	» » » дв. гол.	
	11:15	з Ярослава і Любачова		10:10		до Белзця, Рави рускої, Сокала і Любачова	
1:50	11:55	з Іцкан, Чернівців і Станиславова		12:50		до Янова від 1. липня до 15. вересня вкл. тільки в неділі і свята	
	1:01	з Янова			2:15	до Брухович тільки від 1. липня до 10. вересня включно в неділі і свята	
	1:40	зі Скольного, Стрия, а з Лавочного тільки від 7. вер. до 15. пад. включно			9:45	до Іцкан (Ясс, Букарешту)	
2:20	5:15	з Підволочиск (Київа) Бродів на дв. Підз.		2:55		до Кракова (Відня) Хабівки ч. Рянів	
2:35	5:40	» » » на дв. голов.			3:05	до Стрия, Скольного від 1. мая до 30. вер.	
	5:55	з Сокала, Белзця і Любачова			3:15	до Янова від 1. мая до 30. вересня вкл.	
					3:20	до Зимної води тільки від 7. мая до 10. вер.	
					3:26	до Брухович	
					5:25	до Ярослава	
Ніч				Ніч			
8:45	6:10	з Кракова (Відня) Самбора, Хирова			6:21	до Іцкан, Радовець, Кімполонга, Сучави	
	6:20	з Іцкан, Сучави			6:40	до Кракова (Відня) від 1. черв. до 15. вер.	
		з Янова від 1. до 31. мая і від 16. до 30. вересня щоденно, а від 1. червня до 15. вересня тільки в неділі і свята		12:50	6:50	до Янова від 1. чер. до 15. вер. т. в дні 6.	
	7:58	з Брухович від 7. мая до 30. червня і від 16. серпня до 10. вересня вкл. щоденно			7:00	до Лавочного (Мункача, Пешту) Калуша	
	8:15	з Брухович від 1. липня до 15. вересня щод.			7:10	до Сокала і Рави рускої	
	8:14	з Янова тільки від 1. черв. до 15. вер. вкл.			7:20	до Тернополя дворець головний	
	9:21	з Кракова (Відня, Берліна), Сянока, Пешту			7:42	» » » дворець Підзамче	
	9:55	з Чернівців, Іцкан (Букарешту), Сучави			7:47	до Янова від 1. жовтня до 30. мая 1900	
12:30	10:10	з Підволочиск (Київа), Бродів на дв. Підз.			8:35	» » » 1. до 31. мая і 16. до 30. ж. щод.	
	10:08	» » » на дв. голов.			9:10	» » » 1. чер. до 30. жов. в нед. і св.	
	10:25	з Лавочного (Пешту) Хирова		2:36	10:40	до Іцкан (Ясс, Галацу), Сучави	
	10:30	зі Скольного, Калуша			10:50	до Кракова (Відня, Варшави), Сянока	
	12:10	з Підволочиск на дворець Підзамче			11:10	до Підволочиск, Бродів дв. головний	
	3:05	» » » на дворець головний			11:32	» » » дв. Підзамче	
	3:30	з Кракова (Відня), Самбора, Сянока			4:10	до Кракова (Відня, Берліна)	
2:16	6:00				5:50	до Брухович від 7. мая до 10. вересня	

ЗАМІТКА: Пора нічна числить ся від 6 години вечером до 5 години 59 минут рано. Час середно-європейський різняться ся від часу львівського о 36 минут, а іменно 12 год. часу середно-європейського = 12 год. 36 мин. часу львівського. — Бюро інформаційне ц. к. залізниць держ. (Львів, ул. Красіцьких ч. 5) уділяє пояснень в справах залізничних, продає білети всякого рода і розклади їзди.

З. БОДЕНШТАЙН

Львів, ул. Кароля-Людвіка ч. 29.

поручає

— свій головний — фабричний —

склад інструментів музичних

як також великий вибір

інструментів самограючих та забавок для дітей

по найнижшій ціні.

Подарки на Свята і Новий Рік!

**Найдешевше
жерело купна**

так довго, поки запас старчить.

зр. 2-20

ніклевий анкровий ремонтаровий годинник кишеньковий з позолочуваним ланцушком.

зр. 4-65

добірний срібний ремонтаровий годинник кишеньковий разом з срібним американським ланцушком.

зр. 4-90

женський срібний ремонтаровий годинник разом з посрібленим ліпшим англійським ланцушком.

зр. 11-50

14-каратно-золотий годинник ремонтаровий разом з атласовою касетою та елегантним ланцушком.

Кожний годинник має 3-літню гаранцію.

зр. 1-50

коштує 6-каратовий перстень з елегантним каменем.

Річи посилає ся за посліплатаю або за попередним побранем гроший. Сли річи не вподобають ся, можна звернути в протягу 8 днів, а взяті гроші звертає ся назад, так що купуючий не поносить ніякої страти.

Brüder Hurwitz, Exporthaus, — Krakau, Stradom 17.

— Богато ілюстровані цінники висилає даром. — Агентів пошукує. —

Рік заснованя 1892.

ТОВАРИСТВО ВЗАЇМНИХ ОБЕЗПЕЧЕНЬ

„ДНІСТЕРЪ“

перше і одинокє руске Товариство асекураційне, припоручене Всч. Духовенству і всім вірним Впреосв. Митроп. і Преосв. Еп. Ординариятм всіх трех епархій, обезпечає будинки, урядженє домашнє, скот, господарські зварида, збіжжє в зерні і соломі, сіно в стогах і будинках против шкідливих огневих.

Стан фондів гваранційних з днем 31-го грудня 1898 выносять:

Фонд резервовий	96.775 зр. 05 кр.	} 206.880 зр. 57 кр.
Резерва премій	64.263 „ 12 „	
Фонд основний	45.000 „ — „	
Резерва спеціальна	842 „ 40 „	

Тарифи «Дністра» дуже умірковані, услів'я обезпечень користні, а шкоди ліквідують ся безпоровочно. До кінця 1898 року выносили виплачені шкоди 527.790 зр. 67 кр. Поліси «Дністра» приймає Банк краєвий при позичках гіпотечних.

На жите можна обезпечитись через «Дністеръ» в Товаристві взаїмних обезпечень в Кракові, котре дає найкористнійше услів'я, представляє своїми фондами найбільшу гваранцію і видає поліси і квіти в рускім язичі.

Товариство взаїмного кредиту «Дністеръ», стоваришенє з обмеженою порукою, уділяє позички за оплатою 5 1/2 % і 1% додатку на кошта адміністраційні за інтабуляцією або порукою двох відповідних ручителів, до сплати в ратах на 3 до 10 літ і приймає вкладки до опроцентованя від членів і третих осіб по 4%. Уділ членський выносить 25 зр., вписове 1 зр. Членом бути і позичку дістати може тільки член обезпечений в «Дністеръ». Інформації уділяє Дирекція листовно.

Зголошеня о уділенє агенцій в окрестностях де нема близько агентів «Дністра», приймає ся.

Львів, ринок ч. 10. (дім «Просвіти»).

Хто хоче заробити 400 марок місячно

певно, легко і без ризика?

Нехай шле свою адресу без марки під **7, 21,**

Annoncen Exped. **K. F. Wojtan** Leipzig-Lindenau.